

N 21/979
16/02/2023

979-21-2-202302161547

შპს „ბახვი 2“-ს

მის: ქ. თბილისი, გ. ლეონიძის ქუჩა N2

ელ. ფოსტა: info@bakhvi.com.ge

სსიპ გარემოს ეროვნულმა სააგენტომ განიხილა თქვენ მიერ, გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით წარმოდგენილი N6435 განცხადება, რომელიც ეხება ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში, მდ. ბახვისწყალზე ბახვი 2 ჰესის პროექტში შეტანილი ცვლილებების (ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება) და 35 კვ ელექტროგადამცემი ხაზის პროექტს.

გაცნობებთ, რომ გზმ-ის ანგარიშსა და თანდართულ დოკუმენტაციაში არ არის მოცემული და დაზუსტებას საჭიროებს შემდეგი საკითხები:

- გზმ-ის ანგარიშის ჰიდროლოგიურ ნაწილში, საშუალო მრავალწლიურ ხარჯებთან მიმართებაში, მოცემული უნდა იქნეს მდ. ბახვისწყლის საშუალო მრავალწლიური ხარჯი და გადამყვანი კოეფიციენტების სიდიდეები, ასევე დაზუსტებული უნდა იყოს, გამოყენებულია თუ არა, რედუქციის კოეფიციენტი ანალოგიდან საპროექტოზე გადასვლასთან მიმართებაში;
- ჰიდროლოგიურ კვლევაში მითითებული უნდა იქნეს როგორ მოხდა გადასვლა საშუალო მრავალწლიური ხარჯიდან 10%, 50% და 95 % სიდიდეებზე, ასევე დაზუსტებას საჭიროებს ხარჯის განაწილების, რომელი ფუნქციაა გამოყენებული და როგორია ვარიაციისა და ასიმეტრიის კოეფიციენტის მნიშვნელობები;
- გზმ-ის ანგარიშში უნდა აღინიშნოს, კონკრეტულად რის მიხედვით ჩატარდა შიდაწლიური განაწილება;
- გზმ-ის ანგარიშში 6.7.3.1.1. ცხრილში მდინარის საშუალო მრავალწლიური ხარჯის სიდიდე შეადგენს 3,4 მ³/წმ-ს, ხოლო 50 %-იანი უზრუნველყოფის საშუალო ხარჯია 2,5 მ³/წმ, რაც დიდ განსხვავებას იძლევა. შესაბამისად დასაბუთებას საჭიროებს, თუ რითია განპირობებული საშუალოსა და 50 % ხარჯებს შორის ასეთი სხვაობა. ასევე ცხრილის მიხედვით 10% უზრუნველყოფის საშუალო ხარჯია 2,9 მ³/წმ, რაც ასევე

დასაზუსტებელია, რადგან ზემოაღნიშნული 10% ხარჯი გამოთვლისას, უნდა აღმატებოდეს საშუალო მრავალწლიურ ხარჯს. ამასთან, 6.7.3.1.1. ცხრილში მოცემული სიდიდეები შესაბამისობაში უნდა იყოს 5.2.3.4.1.1 ცხრილთან;

- ანგარიშში 5.2.3.4.1.1 ნახაზზე და 5.2.3.4.1.1 ცხრილის სათაურში მითითებულია, რომ წარმოდგენილია 10, 50, 75 და 90% უზრუნველყოფის ხარჯები, თუმცა მოცემული არ არის 90 %-იანი ალბათობის შიდაწლიური განაწილება;
- ჰესის მშენებლობის და ექსპლუატაციის ფაზაში შექმნილი ინფრასტრუქტურა (ახალი გზები, ხიდები), რომელთა შენარჩუნებაც უნდა მოხდეს ჰესის ექსპლუატაციის ეტაპზე, გაზრდის მიმდებარე ტერიტორიებზე ვიზიტორთა წვდომის შესაძლებლობებს (მაგ. ტურისტული დანიშნულებით), რაც დაკავშირებული იქნება გარემოს კომპონენტებზე დამატებით ზემოქმედებასთან (გარემოს დაბინძურება, ცხოველთა და მცენარეთა სამყაროზე ზეწოლის ზრდა და ა.შ.) გრძელვადიან პერსპექტივაში. აღნიშნული საკითხები გათვალისწინებული არ არის კუმულაციური ზემოქმედების შეფასებისას; შესაბამისად დასახვეწია გზმ-ის ანგარიშის, მათ შორის კუმულაციური ზემოქმედების შეფასების ნაწილი, რაც უკავშირდება ინფრასტრუქტურის განვითარების შედეგად შესაბამის გრძელვადიან ნეგატიურ შედეგებს ბიოლოგიური გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე, რაც ასევე სათანადოდ უნდა იყოს ასახული შემარბილებელ ღონისძიებებში;
- გზმ-ის ანგარიშში მითითებულია, რომ „დაგეგმილი ჰესების პროექტების განხორციელების შემთხვევაში სამივე ჰესის გავლენის ზონაში მოექცევა მდ. ბახვისწყლის ხეობის დაახლოებით **14 კმ-ზე მეტი სიგრძის** მონაკვეთი“. უშუალოდ ზემოქმედების ზონაში მოქცეული მდინარის სიგრძე (როგორც ბახვისწყლის, ასევე მისი შენაკადების მცირე წყაროების ჩათვლით) ზუსტად უნდა იქნეს დადგენილი, ასევე უშუალოდ ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ფართობი და ხე-მცენარეების ოდენობა;
- ეგხ-ის დერეფნის საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის ანგარიში შეიცავს ხარვეზებს. კერძოდ: გვ. 8-ზე აღნიშნულია 4 საინჟინრო-გეოლოგიური ფენა, თუმცა ტექსტში აღწერილია 5 ფენა. ამავე ანგარიშში, გვ. 10-ზე წარმოდგენილია სამი საინჟინრო-გეოლოგიური ელემენტი (სგე). აღნიშნული საკითხები დასაზუსტებელია. ასევე, გაურკვეველია, რის საფუძველზეა შედგენილი ანგარიშში მოყვანილი დეტალური ლითოლოგიური ჭრილები თითოეული ანძის ქვეშ, ვინაიდან ტექსტში ნახსენებია, რომ გაყვანილია მხოლოდ 3 ჭაბურღილი, რომლის ადგილმდებარეობები მითითებული არ არის. ამასთან, ანგარიშში არ არის ნახსენები სამთო გამონამუშევრების და/ან გეოფიზიკური კვლევის მეთოდების გამოყენების შესახებ; გაურკვეველია რას ნიშნავს ჭრილების პირობით ნიშნებში მითითებული ჩანაწერი - „შ- გრუნტის დამუშავება ხდება წინასწარი გაფხვიერებით“;
- გზმ-ის ანგარიშში თევზების ბიომასის შეფასების ქვეთავში (5.2.4.3.6), თევზის ბიომასის შეფასების მეთოდად მითითებულია leger Huet's მეთოდი და ციტირებულია ამავე ავტორის 1949 და 1964 წლის ნაშრომი, თუმცა აღნიშნული ლიტერატურა ასახული არ არის გამოყენებული ლიტერატურის ნუსხაში და შესაბამისად შეუძლებელია შესაბამისი ლიტერატურის მოძიება. გარდა ამისა, თევზების ბიომასის შეფასების გამოთვლები მოიცავს ხარვეზებს, კერძოდ: როგორც

ანგარიშიდან ირკვევა, წარმოდგენილი მეთოდით, მდინარის პროდუქტიულობის შეფასება ხდება პროდუცენტების ბიომასით, როდესაც უხერხემლო ცხოველების ბიომასა გამოიყენება სუროგატად, მაშინ საჭიროა ოპტიმიზაცია „B“ კომპონენტის დასათვლელად, რაც გამოყენებული არ არის გაანგარიშების ნაწილში; გათვალისწინებული არ არის K კოეფიციენტის კომპონენტების დაანგარიშების თავისებურებები, რაც თევზჭერასთან არის დაკავშირებული; არ არის სტანდარტიზებული ბენტოსის და თევზის ჭერის მეთოდიკა, რაც ბიომასის შეფასების საშუალებას იძლევა მათემატიკური ოპერაციების გამოყენებით; დასაზუსტებელია, რა მიზნით განხორციელდა თევზის ბიომასის „შეფასება“, ვინაიდან გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი არ არის მიღებული შედეგების ადეკვატური გამოყენების შემთხვევა; გარდა ზემოაღნიშნული ხარვეზებისა, თევზების ბიომასის შეფასების ქვეთავში წარმოდგენილი ტექსტის გამართული არ არის გრამატიკულად და რიგ შემთხვევებში ართულებს მოცემული ინფორმაციის აღქმასა და ანალიზს; ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, დაზუსტებული უნდა იქნეს თევზის ბიომასის შეფასების მიზანი, შეფასების მეთოდოლოგია და შედეგები ასახული უნდა იქნეს სამოქმედო გეგმაში;

- გზშ-ის ანგარიშის მონიტორინგის გეგმაში უნდა აისახოს პროექტის გავლენის არეში მობინადრე ცხოველთა სახეობებზე (განსაკუთრებით საერთაშორისო ხელშეკრულებით და საქართველოს „წითელი ნუსხით“ დაცულ სახეობებზე) დაკვირვების საკითხი;
- გზშ-ის ანგარიშში ასახული საკომპენსაციო ღონისძიებები (მათ შორის წარმოდგენილი უნდა იქნეს ყოველწლიურად 26000 ნაკადულის კალმახის ლიფსიტის მდ. ბახვისწყლის დათევზიანების მიზანშეწონილობა და მისი საკმარისობა) საჭიროებს დასაბუთებას. ასევე, დასაბუთებული უნდა იქნეს პროექტის შედეგად დაზიანებული ჰაბიტატის აღდგენის მიზნით დაგეგმილ 40 ჰა ფართობზე ტყის გაშენების ეფექტურობა;
- გზშ-ის ანგარიშში, ექსპლუატაციის ეტაპის მონიტორინგის გეგმაში მოცემული ბიომრავალფეროვნებაზე დაკვირვების საკითხი, ჰესის ექსპლუატაციაში გაშვებიდან მხოლოდ 2 წლის განმავლობაშია მითითებული. დასაბუთებას საჭიროებს მითითებული ვადის საკმარისობა, ან გეგმაში მითითებული იყოს ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის განხორციელება არანაკლებ 3 წლის განმავლობაში და შემდგომ ჩატარებული მონიტორინგის შედეგების საფუძველზე საჭიროებისამებრ მოხდეს ვადის გაგრძელება;
- გზშ-ის ანგარიშში შეუსაბამობაა გვ. 56-ზე წარმოდგენილ ცხრილში მითითებულ სალექარის გაბარიტებსა და გვ. 59-ზე მოცემულ პარამეტრებს შორის. შესაბამისად, დასაზუსტებელია სალექარის პარამეტრები;
- გზშ-ის ანგარიშში გვ. 24-ზე წარმოდგენილ ცხრილში აღნიშნულია, რომ სინქრონული გენერატორები ჰორიზონტალურია, თუმცა გვ. 96-ზე მოცემულ ნახაზზე ჰესის აგრეგატი ვერტიკალურდერძიანია. შესაბამისად, აღნიშნული საკითხი საჭიროებს დაზუსტებას;
- გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, სადაწნეო მილსადენებით იკვეთება რამდენიმე მცირე ხევი, სადაც გათვალისწინებულია საინჟინრო ნაგებობების მოწყობა.

ჰიდროლოგიურ ნაწილში მოცემულია ხევების მაქსიმალური ხარჯების გაანგარიშება, თუმცა მითითებული არ არის, კონკრეტულად რა უზრუნველყოფის ხარჯებზეა გაანგარიშებული წყალგამტარი ნაგებობები;

- გზმ-ის ანგარიშში, ჰიდროტექნიკური ნაგებობების მდგრადობისა და სიმტკიცის გაანგარიშებების ნაწილში, მოცემული უნდა იყოს შესაბამისი ჰიდრავლიკური გაანგარიშებები და ბიეფების შეუღლების პირობების დასაბუთება;
- საპროექტო ჰიდროელექტროსადგური მდებარეობს გურიის გემარებითი დაცული ტერიტორიების საკვლევ არეალში. იმის გათვალისწინებით, რომ აღნიშნულ ტერიტორიაზე იგეგმება გურიაში პირველი ეროვნული პარკის დაარსება ჰიდროელექტროსადგურის განხორციელების პროექტის ფარგლებში ჩატარებული კვლევების, მშენებლობის, ფუნქციონირებისა და შემარბილებელი ღონისძიების დროს გამოყენებულ უნდა იქნას ის სტანდარტები, რომელიც ითვალისწინებს ფლორისა და ფაუნის სახეობების უსაფრთხოებას დაცული ტერიტორიებისა და ბიომრავალფეროვნებით მნიშვნელოვანი არეალის ფარგლებში. აგრეთვე, ჰესის მშენებლობამ და ექსპლუატაციამ ხელი არ უნდა შეუშალოს აღნიშნულ ტერიტორიაზე დაგეგმილ გურიის ეროვნული პარკის დაარსებას;
- წარმოდგენილი საპროექტო ტერიტორია ნაწილობრივ მოიცავს სსიპ მინერალური რესურსების ეროვნული სააგენტოს მიერ, სასარგებლო წიაღისეულის (სპილენძი, პოლიმეტალები, ოქრო) შესწავლა-მოპოვების ლიცენზიის გაცემის მიზნით მომზადებული სააუქციონე ობიექტის კონტურს. გზმ-ის ანგარიშში გათვალისწინებული უნდა იყოს, რომ პროექტის განხორციელების შედეგად აღნიშნულ ტერიტორიაზე არ შეიზღუდოს სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიის გაცემის შესაძლებლობა.
- გზმ-ის ანგარიშში, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმაში არ არის ასახული ჩამდინარე წყლების ხარისხის კვლევის შესახებ ინფორმაცია, კვლევის სიხშირის მითითებით;
- ზედაპირული წყლის ობიექტებში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზდჩ) ნორმების პროექტში წარმოდგენილ გაანგარიშებებში (გვ. 30-31) მითითებულია სამშენებლო ბანაკებზე ჩამდინარე წყლების ჩაშვება ჰესის ექსპლუატაციის ეტაპზე. აღნიშნული საკითხი საჭიროებს დაზუსტებას;
- ბახვი 2ბ სქემის N1 სამშენებლო ბანაკზე წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების მართვის შესახებ ინფორმაცია წარმოდგენილი არ არის გზმ-ის ანგარიშში და ზედაპირული წყლის ობიექტებში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზდჩ) ნორმების პროექტში.

გთხოვთ, უზრუნველყოთ ზემოაღნიშნული საკითხების შესახებ ინფორმაციის/დოკუმენტაციის ორი თვის ვადაში წარმოდგენა. აღნიშნული ინფორმაციის/დოკუმენტაციის წარმოდგენამდე სააგენტო მოკლებულია შესაძლებლობას იმსჯელოს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ.

თამარ ფიცხელაური

თ. ფიცხელაური

სააგენტოს უფროსი

სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო

